

Efteråret 2021

VANDRENDE DISKUSSIONER OM SKOVENES FREMTID

Skovparti nord for Ledreborg

Vandrende diskussioner om de danske skove udvikling, søndage, d. 19. september og d. 3. og 17. oktober.

Over tre søndage vil vi demonstrere de mange og meget forskellige udviklingstræk og funktioner i skovene i og omkring nationalpark Skjoldungernes Land, på vandreture gennem tre meget forskellige skovtyper. Forløbet indledes med et foredrag om de danske skoves historie, med vægt på skovlovgivningens udvikling fra alsidig intensiv udnyttelse før udskiftningen, over rene produktionsskove (efter skovforordningen af 1805) og til hensynet til de stadigt mere massive ønsker om øget skovrejsning og mere flersidig brug og indarbejdelse af naturhensyn i driften af vores skove. Også udviklingen på EU-niveau vil blive inddraget. Den 2. søndag vandrer og diskuterer vi i Bistrupskovene, der som statslig skov mere og mere udvikler sig til en biodiversitetsskov. Vi slutter med vandringer i Himmelev skov, en af de mange bynære rekreative skove, der rejses i disse år.

Søndag d. 18. oktober, kl. 13-16.30.
Skovregulering i fortid og fremtid - produktionsskovenes fremtid.

Foredrag med Professor Emeritus Jørgen Bo Larsen. Nationalparkens sekretariat, Ledreborg slot. Efterfølgende vandring i Ledreborgs produktionsskove. Pris: 160 kr.

Søndag d. 3. oktober kl. 13-15:
Bistrupskovene – En alsidig naturperle.
Vandring med Skovfoged Hans Christian Jessen.

Pris: 80 kr.

Søndag d. 25. oktober kl. 13-15:
Bynær skovrejsning – en værdifuld nabo
Vandring med **specialkonsulent i bynær skovrejsning i Søhøjlandet, Anders Busse Nielsen, samt Lektor Søren Laurentius Nielsen, Roskilde Universitet.**

Pris: 120 kr.

Du kan melde dig til alle tre arrangementer for 260 kr. – så sparer du 100 kr.

Tilmelding på www.skjoldfolkeuni.dk.

Baggrund:

Vores skove bliver stadig vigtigere, og helt centrale i samfundets omstilling mod en mere bæredygtig omgang med naturen: De skal binde CO₂ for at modvirke klimaændringer, de skal sikre vores grundvandsforekomster, de skal indarbejde vidtgående hensyn til sikringen af vilde dyr og planter, de skal skabe rekreative rammer om det bynære liv og forbedre byernes mikroklima. De kommer til at fylde meget mere på landkortet, og de skal fortsat også levere tømmer, biomasse og mange andre naturprodukter til utallige formål.

Men hvordan har skovene egentlig udviklet sig historisk, og hvordan vil skovene komme til at se ud i fremtiden? Før udskiftningen blev skovene også brugt til utallige formål. Men skovene svandt ind, så kun få procent af landet var dækket af en ikke særlig tæt skovbevoksning omkring år 1800. Med fredskovsordningen af 1805 blev de resterende skove lukket af, og udviklet som produktionsskove, bl.a. for at sikre tømmer til

Efteråret 2021

flåden. Så en fredskov er en produktionsskov, som er blevet det, de fleste har opfattet som en 'rigtig skov' med højstammede løvtræer, der bliver hugget ned, når de er modne til det. Fra 1805 til 1989 steg skovarealet til 11%, men en meget stor del af stigningen var ikke højskov, men nåletræsplantager, rejst på sandede og bakkede landbrugsarealer.

Især gennem de sidste 30 år har man erkendt nødvendigheden af at rejse endnu mere skov og i 1989 besluttede man at stile mod en fordobling af skovarealet til 25%. Det viste sig, at det ikke blot var arealet, der var brug for at få øget. Der var også behov for en meget mere alsidig indretning af skovene på grund af de mange forskellige funktioner, som skoven skal opfylde både for naturen og samfundet. I en ny skovlov fra 2004 fastslog man derfor skovens variation og flersidige anvendelse – multifunktionel udnyttelse - som et nyt grundlag for den fremtidige drift.

Betyder det nu, at alle vore nuværende og fremtidige skove vil ændre sig i retning af en ny type alsidige skove, der skal kunne tilgodese alle tænkelige behov med henblik på at kunne imødegå den økologiske krises udfordringer?

Det er måske ikke det, vi umiddelbart ser i disse år: Snarere en tendens til, at der opstår mere specialiserede skove, der hver for sig præges af specifikke behov, der knytter sig til driften af de arealer, hvor skovene udvikler sig. Bliver så perspektiverne for udviklingen af multifunktionelle lokalt-tilpassede skove snarere en udkrystallisering af nye specialiserede skovtyper, som biodiversitetsskove, rekreationsskove og produktionsskove?

Den diskussion vil vi gerne rejse omkring udviklingen af skovene i og omkring Nationalpark Skjoldungernes Land. Nationalparken er heldigt stillet, hvad angår sine skove, idet en ganske stor del af dem har en lang historie, der strækker sig tilbage til 1700-tallet og tidligere. Det er nok en væsentlig baggrund for den høje biodiversitet, der generelt kendetegner nationalparkens skove. Men der er også mange nye bynære

skove, ikke mindst omkring Roskilde, der er skabt som rekreative skovrejsningsprojekter siden 1989.

Program

Søndag d. 18. oktober, kl. 13-16.30.
**Skovregulering i fortid og fremtid -
produktionsskovenes fremtid.**

Foredrag med Professor Emeritus Jørgen Bo Larsen. Nationalparkens sekretariat, Ledreborg slot. Efterfølgende vandring i Ledreborgs produktionsskove.

Pris: 160 kr.

Prof. Emeritus Jørgen Bo Larsen holder foredrag om den historiske regulering af skovene, de nuværende klimatiltag i forbindelse med skovens udvikling, og tendenserne i EU-lovgivningen i forlængelse af EU's evaluering af landbrugets påvirkning af habitater, landskab og biodiversitet i Europa. Efterfølgende vandrer vi fra Nationalparksekretariatet gennem nogle af Ledreborgs produktionsskove. Med udgangspunkt i konkrete skovbilleder vil vi diskutere, hvordan nuværende og fremtidige

funktioner (multifunktionalitet) kan imødekommes via skovplanlægning og skovdyrkning, samt hvordan skovens stabilitet kan sikres i en klimatisk usikker fremtid.

Eksempler på spørgsmål som vil blive diskuteret: Er det muligt at forene træproduktion og naturbeskyttelse, og hvordan? Hvordan kan vi bedst udnytte

Efteråret 2021

skoven som klimaaktør (CO2 binding)? Er det overhovedet muligt at udvikle skove, som er tilpasset klimaet i det 21'ende århundrede?

Søndag d. 4. oktober kl. 13-15:

Bistrupskovene – En alsidig naturperle.

Vandring med Skovfoged Hans Christian Jessen.

Pris: 80 kr.

Hvordan sikres naturværdierne i vores skove? Vandring i de gamle Bidstrup-skove med Skovfoged **Hans Christian Jessen**, der fortæller om skovens historie, bestræbelserne på at sikre og udvide den varierede natur i skovene, og hvordan disse skoves fremtid tegner sig.

Vi mødes på den lille P-plads i skovbrynet efter Mortenstrupvej 37, 4174 Jystrup Sj.

Link til P-plads: [GVVJ+PV Hvalsø](#).

En ca. 3 km gåtur i den sydligste del af Bidstrupskovene: Ravnsholte Skov, Heide Overdrev og Avnstrup Overdrev.

Vi skal se: Gammel skovrejsning, Retablering af tidligere skovmoser og enge. Pleje af enge. Veteranisering af træer for at øge mængden af dødt ved i skovene, og flere andre tiltag for at øge naturindholdet i området.

Vi får brug for fantasien for at forestille os hvordan her så ud for blot 200 år siden, men også for at forestille os hvordan skoven kommer til at se om bare 100 år. Der er en del hvis'er i sådan en fremskrivning, så vi får brug for at danne flere scenarier.

Søndag d. 25. oktober kl. 13-15:

Bynær skovrejsning – en værdifuld nabo

Vandring med **specialkonsulent i bynær skovrejsning i Søhøjlandet, Anders Busse Nielsen**, samt **Lektor Søren Laurentius Nielsen, Roskilde Universitet**.

Pris: 120 kr.

Har skovrejsning nogen sinde været mere relevant, spændende – og udfordrende? Skovrejsning er blevet et markant virkemiddel til både drikkevandsbeskyttelse, bæredygtighed, biodiversitet, klimaforandringer, folkesundhed, bosætningskvaliteter, friluftsliv og FN's Verdensmål. Under en vandring gennem skovrejsningsområdet Himmelev fortæller Special konsulent i skovrejsning, Anders Busse Nielsen, om hvordan friluftsliv og andre samfundsmæssige målsætninger og forpligtigelser flettes sammen i planlægningen og forvaltningen af nye skove og giver eksempler på, hvordan der kan skabes store skovoplevelser selvom træerne er små.

Vi mødes på den lille P-plads ud for Himmelev skov på Store Valbyvej, hvor Søren Laurentius Nielsen, Inst. f. Naturvidenskab og Miljø, vil fortælle om Himmelev Skovs historie og udvikling, hvorefter Anders Busse Nielsen vil kommentere de mange nye rekreative skoves funktioner og udvikling under vandringen.

Efteråret 2021

Folkeuniversitet Skjoldungernes land

- En ny type folkeuniversitet

Danske folkeuniversiteter er lokalt/kommunalt forankrede institutioner for folkeoplysning. I forlængelse af denne tradition ønsker Folkeuniversitet Skjoldungernes Land at fremme den lokale forankring i de problemstillinger, der tages op i Folkeuniversitetet. Med oprettelsen af Nationalpark Skjoldungernes land i 2015 er indledt en proces omkring udviklingen af lokalsamfundet, der indebærer store muligheder – men også udfordringer – for udviklingen af natur, landskab, kultur, rekreation, turisme og bæredygtighed. Det har ikke bare betydning for nationalparken, men også for resten af de tre kommuner – Lejre, Roskilde og Frederikssund - som parken ligger i.

Det nye folkeuniversitet ser det som sin fornemste opgave at bistå lokalbefolkningen i udbredelsen af viden om de lokale natur- og kulturværdier, og diskussion af hvordan de kan styrkes i den fremtidige udvikling af parken og kommunerne. Hvordan samler vi viden og bedre opmærksomhed omkring vores natur- og kulturværdier? Hvordan skaber vi mere, og mere sammenhængende natur inden for nationalparken? Hvordan skaber vi forståelse for og praktiske løsninger på konflikter mellem ønsker om styrkelse af lokal biodiversitet, ønsker om at bistå med lokal omstilling mod bæredygtighed, og ønsker om 'business as usual'? Der er et utal af lokale problemstillinger, der har betydning for vores fælles fremtid, og derfor med fordel vil kunne tages op i et folkeuniversitetsregi.

Men der vil også være mange problemstillinger af mere generel karakter, som det vil være relevant for os at tage op. Og klassiske folkeuniversitetstemaer – som f.eks. om Genforeningen 1920 – vil bestemt også kunne finde plads i vores virksomhed.

Jesper Brandt, Formand

Mogens Petersen, Næstformand

Christian Fjeldsted Andersen, Kasserer

Aktuelle programserier for Folkeuniversitet Skjoldungernes Land:

Kirkegårdsmiljøer i Nationalpark Skjoldungernes land: Tre søndage 27. september – 1. november 2020

Martin A. Hansen og Gudernes stræde: Lørdag d. 7 november 2020 og lørdag d. 8 maj 2021

Hesteofringen før og efter – heldagstur fra Roskilde. Lørdag d. 30. januar 2021

Traditionel dans og musik på Roskilde/Lejre-egnen: Tre mandage: 22. februar, 8. og 22. marts 2021

Sct. Hans områdets historie, natur og fremtid. Seks onsdage 17. marts – 28. april 2021

Genforeningen, påskekrisen og folkenes selvbestemmelsesret: Mandag d. 29. marts 2021

Forårets komme i Nationalpark Skjoldungernes Land: Seks tirsdage 13. april – 18. maj 2021 + seks tur-arr.

Vandrende diskussioner om skovenes fremtid: Tre søndage 19. september – 17. oktober 2021

Tilmelding til enkeltdagsaktiviteter koster mellem 80 og 175 kr.

Der gives rabat ved tilmelding til hele programserier, der koster fra 150-450 kr.

Du kan betale både med kort og mobilpay. Pjecer, mere information samt tilmelding på www.skjoldfolkeuni.dk

Folkeuniversitet Skjoldungernes Land